

Na osnovu člana 14., stav 1. Zakona o kantonalnim ministarstvima I drugim tijelima kantonalne uprave-Prečišćeni tekst ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj 13/00), a u vezi sa članom 39. Zakona o osnovnoj školi i člana 23. Zakona o srednjoj školi ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona", broj: 5/04, 20/07 i 19/09), ministrica Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, d o n o s i

PRAVILNIK *o pedagoško-metodičkoj praksi studenata*

Član 1.

(Predmet Pravilnika)

Ovim Pravilnikom regulišu se zadaci i organizacija izvođenja pedagoške, metodičke i samostalne prakse, te način praćenja i vrednovanja prakse studenata Pedagoškog fakulteta u Zenici (u daljem tekstu: studenata fakulteta).

Član 2.

(Pedagoška praksa)

(1) Pedagoška praksa je oblik pripremanja studenata za nastavnički poziv.

Pedagoška praksa sastoji se od:

- a) prisustvovanja studenata aktivnostima koje realiziraju odgajatelji, nastavnici i profesori u odgojno-obrazovnim grupama prema rasporedu časova u toku nastavnog dana,
- b) prisustvovanja studenata razgovorima koje vode rukovodioci, rukovodioci predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola o organizaciji i realizaciji odgojno-obrazovnog rada.

(2) Metodička praksa sastoji se od:

- (a) prisustvovanja studenata aktivnostima koje su utvrđene planom i programom odgojno-obrazovnog rada u osnovnim i srednjim školama koje realiziraju nastavnici-mentori i profesori-mentori prema rasporedu časova u toku nastavnog dana,
- (b) realizacije aktivnosti koje pripremaju i realiziraju studenti i kojima prisustvuju njihovi mentori.

(3) Samostalna pedagoško-metodička praksa studenata sastoji se od samostalnog rada studenata u trajanju od deset nastavnih dana sa jednim odjeljenjem prema planu i programu odgojno-obrazovnog rada u osnovnoj i srednjoj školi uz mentorstvo nastavnika i profesora i nadzor profesora pedagogije i metodike sa fakulteta.

Član 3.

(Organizacija pedagoške prakse)

(1) Pedagoška praksa za studente fakulteta organizira se u predškolskim ustanovama, osnovnim i srednjim školama u odjeljenjima od I-IX razreda osnovne škole i od I-IV razreda srednje škole koje su određene kao vježbaonice za obuku studenata u skladu sa kriterijima koje utvrđuje nastavno-naučno vijeće fakulteta.

(2) Pedagoška praksa se organizira u predškolskim ustanovama i osnovnim školama u odjeljenjima od I-V razreda (za studente sa odsjeka razredne nastave) koje su određene kao vježbaonice za obuku studenata u skladu sa kriterijima koje utvrđuje nastavno-naučno vijeće fakulteta.

(3) Pedagoška praksa se organizira u osnovnim školama u odjeljenjima od VI-IX razreda osnovne škole i srednjim školama od I-IV razreda (za studente sa odsjeka: matematika i informatika, engleski jezik i književnost, njemački jezik i književnost, bosanski/hrvatski/srpski jezik i književnost i turski jezik i književnost) koje su određene kao vježbaonice za obuku studenata u skladu sa kriterijima koje utvrđuje nastavno-naučno vijeće fakulteta.

(4) Neposrednu organizaciju pedagoške prakse vrše profesori pedagogije, didaktike i metodike.

(5) U organiziranju pedagoške prakse (planiranje, realizacija, analiza i dr.) predmetni profesori (pedagogije, didaktike i metodike) saraduju sa dekanom, šefovima katedri na fakultetu te sa rukovodiocima predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škola.

Član 4.

(Poslovi pedagoške prakse)

(1) U poslove organiziranja pedagoške prakse spadaju:

(a) izbor vježbaonica (predškolskih ustanova, osnovnih i srednjih škole) u kojima će se obaviti praksa,

(b) utvrđivanje kalendara realizacije prakse za pojedine grupe studenata fakulteta,

(c) konkretni dogovor o programu prakse u pojedinim javnim ustanovama,

(d) izrada rasporeda realizacije prakse,

(e) izrada i distribucija informativnih i instruktivnih materijala za studenta,

(f) pregled dnevnika rada kojeg studenti vode za vrijeme prakse, i

(g) ovjera prakse u dnevniku rada.

(Obaveze mentora)

(2) Organizator pedagoške prakse saraduje sa direktorom, pedagogom i mentorima (odgajateljima, nastavnicima i profesorima) u vježbaonici s ciljem njihovog animiranja za saradnju sa studentima u toku prakse.

Obaveze mentora su da:

(a) omogućiti studentima upoznavanje sa svim elementima odgojno-obrazovnog rada,

(b) pružiti studentima informacije o odgojno-obrazovnom radu na osnovu programa pedagoške prakse,

(c) pomažu studentima u realizaciji programa prakse,

(d) evidentiraju zapažanja o radu i ponašanju učenika.

Član 5.

(Obaveze studenata)

(1) Pedagoška praksa uključuje prisustvovanje studenata svim organiziranim oblicima odgojno-obrazovnog rada u predškolskim ustanovama i časovima redovne nastave u osnovnoj i srednjoj školi, i drugim vidovima odgojno-obrazovnog procesa planiranih godišnjim programom rada osnovne i srednje škole.

(2) U toku jednog nastavnog dana studenti su obavezni prisustvovati do 3 časa redovne nastave u javnoj ustanovi.

(3) Studenti na pedagoškoj praksi se dijele u grupe. Grupu sačinjavaju 5-10 studenata.

(4) Obaveze studenata u obimu pedagoške prakse su da:

(a) uredno prisustvuju organiziranim oblicima odgojno-obrazovnih aktivnosti u predškolskoj aktivnosti, te časovima redovne nastave u osnovnoj i srednjoj školi,

(b) posmatraju, prate i uočavaju odgojno-obrazovne situacije u predškolskoj ustanovi, osnovnoj i srednjoj školi i evidentiraju ih,

(c) se uključuju u konkretne praktične aktivnosti onoliko koliko to predškolske ustanove, osnovne i srednje škole i organizatori prakse procjene.

Član 6.

(Dnevnik rada pedagoške prakse)

- (1) Za vrijeme pedagoške prakse studenti vode dnevnik rada prema podsjetniku koji je sastavni dio instruktivnog materijala kojeg student dobije prije dolaska na praksu.
- (2) Dnevnik pedagoške prakse pregleda profesor koji je neposredno organizirao praksu.
- (3) Sadržaje dnevnika pedagoške prakse koje vode studenti ocjenju se brojčanom ocjenom koja je sastavni dio praćenja studenata.

Član 7.

(Metodička praksa)

- (1) Osnovni cilj metodičke prakse je osposobljavanje studenata za samostalnu realizaciju sadržaja te ostvarivanje zadataka odgojno-obrazovnog rada u skladu sa ciljevima i zadacima navedenim u nastavnom planu i programu osnovne i srednje škole.
- (2) U toku metodičke prakse studenti se osposobljavaju za:
  - (a) planiranje i programiranje nastave,
  - (b) pripremanje nastavnika i profesora za nastavu,
  - (c) neposredan rad nastavnika i/ili profesora u nastavi,
  - (d) organizaciju i izvođenje raznih vrsta i oblika nastavnog procesa,
  - (e) primjenu savremenih metoda, oblika, postupaka i nastavnih sredstava u nastavi,
  - (f) rad nastavnika i profesora u kabinetu, laboratoriji, radionici itd.,
  - (h) rad nastavnika i profesora sa učenicima u slobodnim aktivnostima,
  - (i) rad nastavnika i profesora sa učenicima na dodatnoj i dopunskoj nastavi,
  - (j) praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje znanja učenika.
- (3) Metodička praksa obavezna je za sve studente, a organizuje se i realizira u okviru metodike pojedinih odgojno-obrazovnih područja-predmeta.
- (4) Metodička praksa izvodi se u osnovnim i srednjim školama pod neposrednim rukovodstvom profesora metodike pojedinih odgojno-obrazovnih područja-predmeta (u daljem tekstu: profesor metodike) i nastavnika-mentora osnovnih i profesora-mentora srednjih škola.
- (5) Nastavnike-mentore u osnovnim i profesore-mentore u srednjim školama imenuju nastavnička vijeća na prijedlog direktora osnovnih i srednjih škola.
- (6) Nastavnici-mentori i profesori-mentori imenuju se na period u trajanju od jedne školske godine.
- (7) Za vrijeme metodičke prakse studenti su obavezni da se pridržavaju uputstva profesora metodike, direktora i nastavnika-mentora i profesora-mentora osnove i srednje škole rasporeda rada, i kućnog reda kojeg te škole propisuju.
- (8) Nastavnik metodike u toku metodičke prakse može pored nastavnika-mentora i profesora-mentora uključiti u rad direktora osnove i srednje škole radi uspješnije realizacije metodičke prakse i upozavanja cjelokupnog rada škole.

Član 8.

(Obaveze studenata na metodičkoj praksi)

- (1) Za vrijeme metodičke prakse studenti prisustvuju na:
  - (a) časovima teorijske i praktične pripreme studenata za metodičku praksu koje realizuje rukovodilac metodičke prakse i nastavnik-mentor odnosno profesor-mentor osnovne i srednje škole,
  - (b) oglednim časovima koje drži nastavnik-mentor odnosno profesor-mentor za određenu grupu studenata,
  - (c) časovima koje realiziraju studenti,
  - (d) časovima na kojima se vrši analiza određenih mentorovih i studentskih časova za određenu grupu studenata.
- (2) Obaveze studenata sa odsjeka razredne nastave iz metodičke prakse su slijedeće:
  - (a) metodike nastave bosanskog/hrvatskog/srpskog jezika i književnosti dva mentorska časa i dva časa koje realizuje student,
  - (b) metodike nastave matematike dva mentorska časa i dva časa koje realizuje student,

(c) metodike nastave moja okolina, muzičke kulture, tjelesnog i zdravstvenog odgoja dva mentorska časa i dva časa koje realizuje student.

(3) Obaveze studenata sa odsjeka bosanski/hrvatski/srpski jezik i književnost, engleski jezik i književnost, njemački jezik i književnost, turski jezik i književnost iz metodičke prakse su dva mentorska časa i dva časa koja realizuje student, a studente sa odsjeka matematika i informatika po dva mentorska časa i po dva časa koja realizuje student iz svakog od predmeta.

(4) Jedna grupa za metodičku praksu sastoji se od 5-10 studenata.

(5) Student koji uspješno realizuje dio metodičke prakse u osnovnoj i srednjoj školi, dužan je to dokazati potvrdom koju potpisuju direktor i mentor osnovne odnosno srednje škole.

Član 9.

(Dnevnik rada metodičke prakse)

(1) Za vrijeme metodičke prakse studenti vode dnevnik rada u kojeg unose zabilješke o oglednim časovima mentora, o časovima studenata svoje grupe i pismenim pripremama za časove koje će održati u vježbaonici u prisustvu rukovodioca metodičke prakse.

(2) Mentor može svoje zapažanje o radu studenta unijeti u dnevnik rada studenta.

(3) Student je dužan da po završetku metodičke prakse predati potpuno završen i ovjeren dnevnik rada rukovodiocu metodičke prakse (profesor metodike).

Član 10.

(Ocjenjivanje)

(1) Svaki održani čas koji realizuje student kao i cjelokupnu aktivnost studenta u toku metodičke prakse (pismena priprema za čas, rad u toku realizacije časa, učešće na zajedničkim konsultacijama i analizama) se ocjenjuje.

(2) Ocjene realizacije časova studenata uključuju se u završnu ocjenu iz metodike pojedinih odogjno-obrazovnih područja-predmeta.

(3) Ocjenjivanje održanih časova, odnosno aktivnosti studenata vrši se ocjenom od 5-10.

Član 11.

(Vođenje evidencije)

(1) Profesor metodike dužan je da prisustvuje časovima odnosno aktivnostima u okviru metodike svog odogjno-obrazovnog područja-predmeta, da vodi evidenciju o realizaciji i kvalitetu časova koje realizira student i da na tome temelji njihovu analizu.

Član 12.

(Analiza časova)

(1) Profesor metodike poslije održanih mentorovih i studentskih časova održava čas zajedničkih konsultacija u toku sedmice. Na tom času vrši se analiza održanih časova sa metodičkog i stručnog aspekta.

(2) U toku analize svi studenti aktivno učestvuju u analizi održanog časa, isticanjem pozitivnih i negativnih činjenica u pogledu organizacije, mikroartikulacije časa, izbora nastavnih metoda, stručnog nivoa interpretacije nastavnih sadržaja, upotrebe očiglednih sredstava, saradnje sa učenicima i efekta rada na času u cjelini.

Član 13.

(Samostalna praksa)

(1) Samostalna pedagoško-metodička praksa obavezna je za sve studente, a organizuje se i izvodi na kraju VII ili VIII semestra kroz koju se ocjenjuje osposobljenost studenta za samostalno obavljanje profesionalne djelatnosti i zaokruženje cjelokupan sistem teorijske i praktične obuke u osnovnoj i srednjoj školi.

(2) Obaveze studenata iz samostalne prakse obuhvataju deset nastavnih dana samostalnog rada u jednom odjeljenju od I-V razreda za studente razredne nastave i odjeljenjima od VI-IX razreda osnovne, odnosno u odjeljenjima od I-IV razreda srednje škole, za studente predmetne nastave.

(3) Neposrednu organizaciju samostalne prakse vrše profesori pedagogije, didaktike i metodike odgovarajućeg odogjno-obrazovnog područja-predmeta.

(4) Pri organizovanju samostalne prakse organizator prakse saraduje sa odgovornim licima fakulteta, osnovnih i srednjih škola.

(5) Za vrijeme samostalne prakse student vodi dnevnik rada. Dnevnik rada pregleda profesor (pedagogije, didaktike, metodike) koji je neposredni organizator prakse.

(6) Uvjerenje o obavljenoj samostalnoj praksi izdaje nadležna osnovna i srednja škola u kojoj je obavljena praksa.

Član 14.

(Podsjetnici o pedagoškoj, metodičkoj i samostalnoj praksi)

(1) Podsjetnicima o pedagoško-metodičkoj praksi (podsjetnik za studente na pedagoško-metodičkoj praksi, podsjetnik za vođenje dnevnika, podsjetnik za mentora) utvrditi će se konkretnije pojedinosti u vezi sa obavezama studenata, način organizovanja prakse i dr.

(2) Podsjetnike iz prethodnog stava pripremaju i donose profesori pedagogije, didaktike i metodike.

Član 15.

(Finansiranje prakse)

(1) Predškolske ustanove, redovne osnovne i srednje škole pružaju usluge studentima fakulteta za realizaciju pedagoško-metodičke prakse uz posebne finansijske nadokande.

(2) Sredstva za pedagoško-metodičku praksu koju organizuje i realizuje Pedagoški fakultet u Zenici obezbjeđuju se iz sredstava budžeta za redovnu djelatnost tog fakulteta.

Član 16.

(Kriteriji za finansiranje)

(1) Kriteriji za finansiranje iz stava (2) prethodnog člana su 6 časova (održani časovi i stručni razgovori) po jednom studentu u toku školske godine.

(2) Pregled održanih časova nastave, odnosno stručnih razgovora o času sa studentima predškolske ustanove, osnovne i srednje škole će za svaki mjesec dostavljati Pedagoškom fakultetu u Zenici za obačun i isplatu.

(3) Pravo na nadokandu imaju nastavnici-mentori i profesori-mentori, i direktori škola koje učestvuju u realizaciji programa pedagoško-metodičke prakse sa studentima Pedagoškog fakulteta u Zenici, i to u iznosu vrijednosti redovnog časa nastave sa pripremom.

Član 17.

(Obaveze Nastavno-naučnog vijeća)

(1) Nastavno-naučno vijeće Pedagoškog fakulteta u Zenici, u cilju unapređenja ovog oblika nastave, dužno je nakon obavljene prakse izvršiti analizu organizacije i efekte prakse za tekuću godinu.

Član 18.

(Stupanje na snagu)

(1) Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Zeničko-dobojskog kantona”.

(2) Donošenjem ovog Pravilnika stavlja se van snage Pravilnik o vježbaonici („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 7/00).